

- POLITISK NOTAT

Danmarks bedste kommune til offentlig-privat samarbejde

Danmark står i de kommende år overfor en række markante samfundsmæssige udfordringer, hvoraf de væsentligste er demografiske forandringer, fremtidssikring af velfærdssamfundet og udrulningen af den grønne omstilling. Skal de nævnte udfordringer løses, kræver det et tæt samspil mellem den offentlige og private sektor med henblik på at skabe fælles løsninger.

Kommunerne er som de største velfærdsleverandører og med en stor indkøbskraft afgørende i at sikre den omstilling, der skal til for at løse de udfordringer, velfærdssamfundet står overfor. Men ingen løser udfordringerne alene. Der er behov for at stå sammen og for at styrke samarbejdet på tværs af den offentlige og private sektor.

Et styrket samarbejde mellem offentlige og private aktører er et unikt udgangspunkt for udvikling af fremtidens innovative og bæredygtige løsninger. Løsninger, der kan give bedre kvalitet i velfærd for den enkelte borger.

En forudsætning for et succesfuldt offentlig-privat samarbejde er en god dialog mellem kommuner og virksomheder. Derfor bør den enkelte kommune stile efter at skabe de bedste forudsætninger for offentlig-privat samarbejde i selskab med det lokale erhvervsliv. Ved at kommunen i højere grad bliver forbruger og indkøber end producent og leverandør, bliver det muligt at indarbejde nye løsninger, sikre den nyeste viden og teknologi samt at skabe muligheder for at ekspandere løsningerne til andre kommuner og sågar at eksportere dem til andre lande.

I dag er der stor forskel på graden af konkurrenceudsættelse¹ kommunerne imellem. Gennemsnittet for kommunerne er 26,3 pct., men er dog faldet med 0,8 pct-point siden 2017.

Derfor fremlægger Dansk Erhverv en række konkrete forslag, som kan implementeres i alle landets kommuner. Dertil kommer en række succeshistorier, der giver eksempler på, hvordan handlekraftige kommuner har styrket grundlaget for langt mere offentlig-privat samarbejde til gavn for borgerne og kommunen.

¹ Det at kommunen indhenter tilbud fra private virksomheder.

Dansk Erhverv anbefaler

Borgerens eget valg som omdrejningspunkt for offentlig-privat samarbejde

Det absolutte omdrejningspunkt for et stærkt offentlig-privat samarbejde på velfærdsområdet er borgernes mulighed for selv at vælge velfærdsleverandør. På denne måde får den enkelte borger mulighed for at vælge det tilbud, der passer bedst til dennes individuelle behov. Samtidig er borgerens eget valg også med til at sikre bedre konkurrence og større bredde i kommunens velfærdstilbud.

En forudsætning for borgerens eget valg er dog, at den enkelte kommune informerer borgerne tydeligt om, at de ikke kun kan vælge kommunens eget tilbud. Samtidig er det en forudsætning, at kommunerne i prissætningen af opgaver, formår at dokumentere alle sine udgifter, som f.eks. husleje, afskrivninger, ledelses- og administrationsudgifter samt forsikringer og bod.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der tydeligt oplyses om borgerens ret til eget valg på offentlige platforme - såsom kommunens hjemmeside og i dialogen med den enkelte borgere gennem f.eks. visitation.
- man ved prissætning af den offentlige service husker at indregne og dokumentere alle relevante udgifter.
- kommunen ved udbud anvender kontrolbud - og ikke en kontrolberegning - ved konkurrenceudsættelse.²

Videndeling og kompetenceløft skal styrke samarbejdet

Kommunernes indkøb spiller også en afgørende rolle i at understøtte innovative løsninger på både klima- og velfærdsområdet. Derfor skal vi skabe bedre rammer for offentlige indkøbere, så kommunerne får bedre mulighed for at efteruddanne og kompetenceløfte deres indkøbere. Jo bedre indkøbere kommunerne har, desto bedre samarbejde med private virksomheder vil der være. Et godt offentligt og privat samarbejde vinder vi som samfund på.

En forøgelse af kompetencerne inden for udbud, indkøb og konkurrenceudsættelse skaber desuden en bedre faglig forståelse og baner vejen for et mere strømlinet samarbejde mellem kommune og virksomhed.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der afsættes ressourcer til at efteruddanne og opkvalificere relevante medarbejdere i forvaltningen.
- kommunen deltager aktivt i videndeling om gode offentlig-private samarbejder under den nyetablerede enhed for offentlig-privat samarbejde.
- der løbende afholdes møder, hvor kommunen orienterer om kommende udbud og udbudsplaner, så virksomheder her kan danne sig et overblik og stille spørgsmål. Dermed skabes det bedste udgangspunkt for begge parter for fremtidigt samarbejde.

Innovative indkøb og fleksible udbud giver nye muligheder

En vigtig forudsætning for et godt offentlig-privat samarbejde er, at kommunerne er tydelige omkring deres krav og betingelser for samarbejde med private leverandører. Derfor er det en klar fordel, at kommunen kombinerer en innovativ indkøbspolitik med en udbudspolitik, der prioriterer fleksible udbud.

² Kontrolbud er at kommunen laver et reelt bud på opgaven, imens en kontrolberegning er, at kommunen estimerer hvad de regner med det vil koste, at de selv udfører opgaven.

Det vil give plads til nye og smarte måder at bidrage til velfærden og samtidig fremme udviklingen af skræddersyede velfærdstilbud til den enkelte borger. Samtidig får den enkelte kommune og det lokale erhvervsliv mulighed for at samarbejde direkte om udvikling og etablering af nye løsninger, der bl.a. kan sætte skub på den grønne omstilling.

Et bredt flertal i kommunalbestyrelsen bør stå bag politikkerne, da det skaber klarhed og stabilitet om prioriteterne og retningen for myndigheder og virksomheder.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- udarbejde en indkøbspolitik, indkøbsstrategi og udbudsplan, der gøres lettilgængelig for virksomheder på kommunens hjemmeside.
- der arbejdes på at sikre rimelige svarfrister og tages hensyn til ferieperioder, ved efterspørgsel af tilbud.
- der er et fokus på at stille funktionskrav frem for metodekrav.

Handlekraft, der har styrket samspillet mellem det offentlige og private

Borgernes eget valg på plejeboliger gavner alle – også dem der ikke ønsker valgfrihed

En analyse foretaget af Dansk Erhverv viser, at ventetiden på den generelle venteliste på plejebolig falder i sammenhæng med det frie valg. Når borgere benytter det frie valg til at vælge plejebolig, skaber det mindre trængsel på den generelle venteliste og dermed kortere ventetid for borgere, som ikke benytter sig af frit valg. Samtidigt betyder det frie valg tilkomst af private aktører, som kan udvikle og løfte kvaliteten af den offentlige pleje til gavn for alle beboere i kommunen.

Borgere, der vælger frit valg, fraskriver sig altså den hurtigst mulige tildeling. Til gengæld kan de prioritere særlige karakteristika ved en plejebolig, som er vigtige for dem. Det kunne være boligens tæthed på familie, fællesskabsfølelse med de andre beboere, kvaliteter ved personalet eller særlige faciliteter rettet mod deres fysiske behov. Borgere, der vælger frit, laver altså en afvejning mellem ventetid og boligens kvaliteter og træffer et valg på baggrund af deres specifikke behov og ønsker.

Udbudspanel og uddannelse fremmer samarbejdet

Vejen Kommune har nedsat et udbudspanel, som tilbyder det lokale erhvervsliv rådgivning om udbud i samarbejde med de lokale erhvervsråd. Her kan virksomheder få rådgivning om udbud, stille spørgsmål til udbudsplanerne og spørge ind til, hvordan man kan komme til at handle med kommunen. Udbudspanelet faciliterer også kurser i, hvordan man bedst byder ind på licitationer og udbud, samt hvordan reglerne er på relevante områder, så virksomhederne er klædt på til samarbejde.

Højere kvalitet, når det offentlige og private er dør om dør

Christians Have Plejecenter i Solrød har, som det eneste i Danmark, en konstruktion, hvor den ene halvdel er privat, mens den anden halvdel drives i offentligt regi af Solrød Kommune. Den utraditionelle model har kørt siden 2003 med gode resultater. Sygefraværet er ca. tre pct. og der er flotte tilsynsrapporter uden anmærkninger.

Udgangspunktet på Christians Have er et godt samarbejde i hverdagen mellem den offentlig og private del med fokus på erfaringsudveksling om den faglige kvalitet og samarbejde om aktiviteter. Læg dertil en snert af sund konkurrence i forhold til kvalitet og medarbejdertilfredshed. Det er med til at løfte tilbuddene på en række vigtige områder, som øger kvaliteten af den pleje og omsorg borgere og pårørende tilbydes.

Kontaktoplysninger for yderligere spørgsmål og kommentarer

Morten Jung

Markedschef, Oplevelse & Velfærd

+45 4187 0828

MJU@DANSKERHVERV.DK

[Læs mere om samspillet mellem det offentlige og det private](#)

Hjemtagning reducerer konkurrencen om offentlige opgaver

Maj 2021

Dansk Erhverv har undersøgt, hvor mange opgaver, der i dag hjemtages og med hvilken begrundelse. Undersøgelsen viser, at virksomheder, der sælger til det offentlige, i gennemsnit har fået hjemtaget to opgaver i løbet af de seneste tre år. Hjemtagning sker oftest med begrundelsen om, at det offentlige kan levere ydelsen bedre og billigere selv. Men kun i én ud af 50 hjemtagningssager har kommunen bevist dette ved at vinde opgaven ved et kontrolbud.

Link: <https://www.danskerhverv.dk/politik-og-analyser/analyser/hjemtagning-reducerer-konkurrencen-om-offentlige-opgaver/>

For første gang i fem år falder brugen af fleksible udbud

August 2020

For første gang siden udbudsloven trådte i kraft i 2016, skete der et fald i brugen af fleksible udbud i 2020. I 2018 udgjorde de fleksible udbud ca. ni pct. af det samlede antal udbud, hvilket er faldet til ca. syv pct. sidste år. Det er stadig primært den offentlige udbudsform, der anvendes, når offentlige opgaver kommer i udbud. Næsten syv ud af ti udbud var i 2019 et offentligt udbud, mens den begrænsede udbudsform og de fleksible udbudsformer blev brugt ved hvert femte udbud.

Link: <https://www.danskerhverv.dk/politik-og-analyser/analyser/for-forste-gang-i-fem-ar-falder-brugen-af-fleksible-udbud/>

Sommerudbud lider fortsat under for korte tidsfrister

August 2020

Offentlige aktører sendte 227 opgaver i udbud i uge 26/27. 64 pct. af disse udbud havde frist senest i uge 33, hvor mange virksomheder ikke var tilbage på fuldt blus efter sommerferien. De urealistiske tidsfrister kan resultere i en forringet konkurrencesituation, hvor det offentlige ikke får den højeste kvalitet til den bedste pris.

Link: <https://www.danskerhverv.dk/politik-og-analyser/analyser/sommerudbud-lider-fortsat-under-for-korte-tidsfrister/>